

Yhteisöllisyydestä ja yhteisöstä

Emmaus-liike alkoi yhdessä tekemisestä. Ja silloin huomattiin, että yhdessä tekijöitä oli monta ja oli syntynyt yhteisö. Sen jälkeen yhteisö on kaikissa maissa ollut Emmaus-liikkeen perussolu.

Helsingissäkin oli kauan yhteisö ainakin Malmilla nuorten yhteisö ja Tehtaankadullakin sekä eri paikoissa toiminut miesten yhteisö. Malmilta nuoria siirtyi Jokioisiin ja siellä toimii pieni Emmaus-yhteisö edelleen. 1990-luvulla hiipui viimeinen asuinyhteisö Helsingissä.. Asuinyhteisöä on kaivattu ja mietitty monesti, miten sellaisen saisi uudelleen herätettyä henkiin. Tammisaarella toimi pitkään yhteisö ja siitä on hyvä ja värikäs Bigi Ranckenin kirjoittama ruotsinkielinen selostus.

Mutta ajattelen, että yhteisöä ei herätetä henkiin eikä sitä synnytetä. Se syntyy kun on ihmisiä, joilla on yhteinen näky ja yhteinen tehtävä. Ranskassa alussa näky oli auttaa toisia ja samalla tulla itse autetuksi. Oli syntynyt visio tekemisestä.

Lumpunkerääjät-kirjasta minun piti tutkia, mitä muuta tarvittiin yhteisön elämiseen ja toimintaan. En löytänyt kirjaa kotoani, eikä sitä saa mistään – olisikohan uuden painoksen aika? - Olen ymmärtänyt, että Emmaus-yhteisön toiminnassa ei tarvittu johtajaa, vaan yhdessä päätettiin asioista. Visiota tarvittiin. Sääntöjäkin tarvittiin. Niitä oli hyvin vähän ja ne syntyivät tilanteen mukaan yhdessä. Mutta yhdessä sovittuihin asioihin piti sopeutua ja niitten mukaan tuli elää.

Joskus on käytetty meidän kirpputori-toiminnastamme nimitystä työyhteisö. Ja nyt se tuntuu entistä tärkeämmältä. Meillä on työyhteisö, jonka kynnyks on matala ja jossa yhdessä päätetään asioista. Tällä työyhteisöllä on yhteinen tavoite ja tehtävä: auttaa toisia ja tulla itse autetuksi. Tämä on visio.

Me autamme toisia monella tavoin sekä kaukana että lähellä. Jo tavaran kierrätys on auttamista. Ja tavaran lahjoittajat osallistuvat omalla panoksellaan työyhteisön toimintaan. Mutta varmaan he voisivat olla paremminkin tietoisia tästä auttajan ja osallistujan roolistaan. Toivomme, että ystävämme kaukana vaikka Penghiburissa, Puolassa ja Perussa kokevat saavansa apua, kun voimme lähettää kirpputorin tuottoa heille.

Toisaalta jos kaikki lahjoittajat eivät tiedä niin ehkä kaikki työyhteisöön kuuluvatkaan eivät ihan tiedä näitä yhteisön tavoitteita. Ensimmäinen kysymykseni tai ehdotukseni onkin: Miten voimme parantaa tätä tietoisuutta työyhteisössämme? Ehkä ensimmäinen pieni askel olisi, että kassan vieressä olisi jaossa Emmaus-manifestia. Myös erityisesti uusille vapaaehtoisille tulisi antaa manifesti ja kertoa heille siitä suusanallisesti.

Toinen ehdotukseni on, että emme enää puhuisi Emmauksen vapaaehtoisista vaan puhuisimme Emmauksen työyhteisön jäsenistä. Jos joku ei halua kuulua työyhteisöön vaan haluaa mieluummin olla Emmauksen vapaaehtoinen, yhteisön ”ulkojäsen”, niin miksei niinkin, mutta varsinaisesti olisimme työyhteisöön kuuluvia. Ehkä silloin voisimme miettiä, miten työyhteisöön tullaan mukaan, mutta ei sen tulemisen tarvitse olla paljon konstikkaampaa kuin nykyisinkään. Tai yhteisöillä on yleensä rituaalinsa ja niitäkin voi miettiä myönteisessä ja kielteisessä mielessä.

Kirjoitinkin siis yhteisöstä enkä yhteisöllisyydestä. Halusin käsitellä asiaa konkreettisesti. Yhteisöllisyys on hyvin laaja ja filosofinen käsite ja teoreettinenkin. Siihen liittyy perhe ja suku ja joskus kansakin. Se voi liittyä työelämään, sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon. Siitä puhuttaessa halutaan korostaa ihmisten vuorovaikutuksen tarpeellisuutta ja riippuvuutta toisista ihmisistä vastakohtana yksilöllisyydelle, minkä esillä pitäminen usein korostaa riippumattomuutta ja heikentää yhteisöllisyyttä.

Meille siis sopii hyvin, että puhutaan yhteisöllisyydestä, mutta siitä yhteisöllisyydestä, joka syntyy meidän Emmaus-yhteisössämme.

Paavo Lounela (01.04.08)

(Ekologia)

Luonnonsuojelu – osa maailmankuvan ongelmaa

Sana ekologia, joka on tämän kirjoituksen annettu lähtökohta, tulee kahdesta kreikankielisestä sanasta: *oikos*, joka tarkoittaa kotia ja taloutta sekä *logos*, joka voidaan ymmärtää sanaksi, järjeksi tai opiksi. Ekologia on siis jonkinlainen oppi järkevistä kotitaloudesta – eräänlaista Martta-toimintaa.

Ekologisuus näyttäytyy jatkuvana huolena ja hätäilynä niin monista asioista, jotka muut jättävät tekemättä tai tekevät piittaamatta seuraamuksista. Se nousee tunteesta ja tiedosta ettei näin voi jatkaa, että elämäntapamme on epäoikeudenmukainen ja elonkehän kannalta tuhoisa.

Tieteenalana ekologia tutkii eliöiden ja ympäristön välisiä suhteita, ihmisen vaikutusta luontoon ja sitä kuinka ihminen voi hyödyntää luontoa tuhoamatta sitä ja omia elinmahdollisuuksiaan.

Ekologista huolta tai tutkimusintressiä ei ole ollut aina. Ne tulivat mahdollisiksi vasta uudella ajalla, luonnontieteellisen maailmankuvan myötä. Juuri luonnontieteellinen maailmankuva – se että voimme ajatella luontoa edessämme avautuvana kuvana – erottaa meidät luonnosta. Ihmisestä tulee luonnon, se jolle luonto näyttää. Teemme luonnosta milloin taloudellisen toimeliaisuuden, milloin tutkimuksen, elämysten tai suojelun kohteen.

Meidän on helppo palauttaa mieliimme kuva maapallosta osana avaruudessa pyörivää aurinkokuntaa. Näin siitähän huolimatta ettei yksikään ihminen ole kyseistä turistikuvaa käynyt ottamassa.

Näemme ihmisen luonnon keskellä kun hän viljelee maata tai vaikkapa retkeilee. Sanomme menevämmä luontoon. Suojelemme luontoa tai laajemmin ymmärrettyä ympäristöä. Luonnontiede havainnoi luonnonilmiöitä ja pyrkii paljastamaan luonnonlakien kätkeytyt toimintaperiaatteet. Tämä kaikki, jotta laajimme kykenisi paremmin selviytymään taistelussa luonnonvoimia vastaan. Edellisen kaltaisilla kielikuvilla olemme tottuneet hahmottamaan suhdettamme ympäröivään luontoon.

Ollakseen kohde luonto tulee myös oudon lähelle. Lähimmät luontomme ovat mieli ja ruumis. Eivätkä ne ole irrallaan kielestä ja maailmankuvasta, joihin olemme syntyneet. Kielessä ulkoistamme mieleemme ja ruumiimme. Pysäytämme niiden jatkuvan muutoksen ennakoitavaksi käytettävyydeksi. Sairaudet ja vanheneminen käyvät tästä hyvänä esimerkkinä. Monissa sairauksissa menetämme osittain ruumiimme tai mieleemme hallinnan. Saatamme kokea että ruumis muuttuu meille vieraaksi tai peräti vihamieliseksi. Ruumis ei enää vastaa mielikuvaa, jonka olemme siitä luoneet. Kärsimys syntyy kivusta, mutta myös luonnottomasta ihmiskuvasta. Muutumme vähintäänkin kärsimättömiksi heti kun ruumis ei taivu tahtoomme.

Mitä suojelemme kun suojelemme luontoa? Luonnonsuojelun ymmärretään tarkoittavan tekoja, joilla luontoa suojellaan ihmisen vahingoittavalta toiminnalta. Näin varmasti on, mutta kyse on myös muusta – jostakin paljon perustavammasta. Suojelemme vallitsevaa käsitystä luonnosta. Ylläpidämme käytäntöjä, joilla ihminen on siirtynyt luonnon ulko- ja yläpuolelle. Mistä muusta ”paikasta” käsin on mielekästä ajatella luontoa suojeltavana kohteena?

Olemme tahtomattamme mukana vahvistamassa maailmankuvaa, jonka seurauksena entistä suurempi osa ihmiskuntaa jättää jälkeensä entistä suuremman ekologisen jalanjäljen, haavan, joka ei arpeudu sukupolvienkaan kuluttua. Tämä on mahdollista maailmassa, joka asetti luonnon kohteeksi ja ihmisen kaiken mitaksi ja mittaaajaksi. Maailmassa, jossa kykenemme niin luontevasti ja luottavaisina katsomaan planeettaamme valovuosien päästä, keskeltä pimeää avaruutta – ei mistään.

Vaikka harhanäky on yhteinen, emme katso sitä yhdessä. Yksin jaamme kaukaisen näyn: ilman ruumista, ilman paikkaa, ilman aikaa ja siksi vailla kykyä koskettaa tai tulla kosketetuksi.

Tätä kohtaloa voimme Emmauksessa omalta osaltamme vastustaa. Käsittääkseni maailman muuttaminen on aloitettava läheltä. On aloitettava itsestä. Valintojen ja vaatimusten tulee koskea ensisijaisesti omaa ruumista ja omia elämäntapoja. Emmauksessa tämä toteutuu yhteisenä kotitaloutena. Ei maailma paljon muutu, jos sitä katsotaan kaukaa, mutta mitä kaukaa näkisikään. Kun elämään mahtuu vain elämäkokoisia valintoja, ei suuremmista ole syytä haaveilla. Eiköhän tässä ole meille kaikille kylliksi.

Luonnonsuojelussakin on aloitettava yhä uudelleen, myös kielestä ja kuvasta – tavoistamme hahmottaa olevaa. Meidän on rikottava kuva luonnosta. Annettava alta paljastuvien polkujen piirtyä esiin ja luonnon ilmetä omassa outoudessaan.

Millainen on tuulen muoto? Miten kummaa on ruohikko? Entä linnut taivaalla, korkealla päidemme yläpuolella? Jos tähän vähään tyydymme, olemme saaneet hyvän osan, eikä sitä kukaan ota meiltä pois. Eikä luontoa tarvitse suojella.

Tampereella 15.4.2008

Mika Aalto-Setälä

Mitä on solidaarisuus Emmauksessa?

Solidaarisuus viittaa ryhmän yhtenäisyyteen, sen koossapysymiseen ja kiinteeseen.
Solidaarinen yhteisö on yhtenäinen jos solidaarisuus on yhteisöä lujittava voima.
Onko se samaa kuin ryhmähenki?
Kantaako meitä yhteinen näky?

Mitä voisi olla ryhmän sisäinen solidaarisuus?

Olisiko se yhteisen päämäärän jakamista vai tarvitaanko solidaarisuuteen jotain enemmän?
Mielestäni Emmauksen toiminnassa voi toteutua yksi solidaarisuuden arvo, inhimillisen haavoittuvuuden tunnistaminen ja myötätunnon kokeminen kärsiviä kohtaan.
Itselleni on ollut merkittävä kokemus jo nuorena tullessani mukaan Emmauksen toimintaan varaukseton hyväksyminen omine lahjoineni. Merkityksetöntä oli mistä tulit ja minne olit menossa.
Tärkeintä oli, että halusit osallistua ja tehdä työtä yhdessä.
Osallisuus on meille kaikille merkittävää, olivatpa taitomme minkälaisia tahansa.
Tarvitsemme solidaarisuutta hyväksyäksemme toisten puutteiden rinnalla myös oman vajavaisuutemme. Yhteisön rikkaus on erilaisuuden hyväksyminen.

Abbe Pierre kehoitti: ”Auta ensin eniten kärsiviä!”

Siinä meille solidaarisuuden haaste, mihin vain asetamme painopisteet!

Emmauksen toiminnassa on mahdollisuus kokea myös globaalia solidaarisuutta osoittaessamme niin taloudellista kuin henkistä tukea avustuskohteisiin eri puolille maailmaa.

Elämme yhteisessä maailmassa joka tuntuu koko ajan pienenevän.

Juomme samaa vettä, hengitämme samaa ilmaa.

Lapsen itku ja nauru ovat universaaleja.

Tarvitsemme solidaarisuutta kokoavana voimana.

” Elämä

lyhyt hetki, jonka aikana sinulla on – jos vain haluat-
vapaus oppia rakastamaan!”

Abbe Pierre

Karjalohjalla 11.5.-08 Maija Ojala

Suvaitsevaisuus

Enpä osaa oikein sanoa, onko suvaitsevaisuus välttämättä mikään hyve tai hyvä arvo. Suvaitsemattomuus on kyllä selvästi pahe: itaruuden ja ahneuden sukulainen, omaan oikeassa olemiseensa ripustautuva formaatti-ihmisten tuotantolinja: Sinä kelpaat minulle, jahka täytät nämä ja nämä kriteerit, ai niin ja sitten vielä nämä...

Mutta suvaitsevaisuus, jos se merkitsee sitä, että aivan kaikki käy, että aivan kaikenlaista käytöstä ja toimintaa tulee suvaita, vaikuttaa pikemminkin paheelta kuin hyveeltä. Sellainen löysä suvaitsevaisuus edustaa ennemminkin tuhon kuin elämän kulttuuria.

Mutta selitetään parhain päin. Oikea suvaitsevaisuus ei merkitse sitä, että millään ei ole mitään väliä. Hyveellinen ja jalo suvaitsevaisuus liittyy ihmiskäsitykseen: ihmisen kunnioittamiseen ja ihmisen arvon tunnustamiseen hänen ansioistaan välittämättä ja hänen epäonnistumisistaan huolimatta. Ihminen ei ole human doing vaan human being: tärkeämpää, kuin mitä sinä olet saanut aikaan on kuka sinä olet. Hyvä suvaitsevaisuus koskee olemista, ei tekemistä. Hyvä suvaitsevaisuus merkitsee arvon antamista jokaiselle ihmiselle.

Suvaitsevaisuus on sukua omastaan jakamiselle, omastaan luopumiselle. Suvaitsevaisella ihmisellä on varaa antaa periksi omista oikeassa olemisen pinttymistään. Hän sietää uskonnollisen, poliittisen ja ideologisen monenkirjavuuden. Suvaitsevaisuus merkitsee luottamusta, uskoa siihen, että myös muut kuin tismalleen minunlaiseni ja minun laillani ajattelevat ihmiset saattavat nähdä todellisuuden oikeassa karvassaan. Sellaisena suvaitsevaisuus on sukua rohkeudelle ja suvaitsemattomuus näyttäytyy pelkuruuden eräänä muotona.

Suvaitsevaisuus merkitsee ihmisen rajallisuuden tunnustamista, ihmisen sietämistä. Ei alentuvaa armeliaisuutta vaan pikemminkin jonkinlaista rikoskumppanuuden sukuista solidaarisuutta: minulla ei yksinkertaisesti ole varaa asettaa kelvollisen ihmisyyden rimaa kovin korkealle. Ehdottomuudestaan tunnettu ranskalainen filosofi Simone Weil kirjoitti: ”Minä itsekään en ole se ihminen, joka kuvittelen olevani. Sen tietäminen merkitsee anteeksiantamista.” Suvaitsevaisuus jättää tilaa ihmisen salaisuudelle; se on sen ymmärtämistä, että kukaan muukaan ei ole (a) se ihminen, joka hän kuvittelee olevansa, eikä (b) se ihminen, joka minä kuvittelen hänen olevan. Tämä velka meidän on toisillemme kyettävä antamaan anteeksi.

Riihimäen ABC-aseman kuppilassa 16.5. klo 12.56
Jaakko Heinimäki

Suvaitsevaisuus Emmauksen ihanteena

Suvaitsevaisuus on erilaisuuden kunnioittamista. PASSIIVINEN suvaitsevaisuus on sellaista, jossa ei olla näkevinään erilaisuutta, jossa hyväksyminen perustuu siihen, että eroista vaietaan. Suomessa vallitsee esimerkiksi uskonnon ja politiikan suhteen tällainen passiivinen suvaitseminen: hyväksyn sinut uskonnollisista mielipiteistäsi tai poliittisista kannoistasi huolimatta, kunhan pidät ne omana tietonasi. Tämä voi johtua siitä, että me suomalaiset emme ole kovin hyviä keskustelijoita. Ystävät eivät yleensä nauti väittelemisestä, ja siksi vältetään asioita, joista voi syntyä erimielisyyttä.

Voisiko suvaitsevaisuus Emmauksessa olla AKTIIVISTA? Hyväksyn sinut, vaikka ajattelet eri tavalla uskonnosta/politiikasta tai sinulla on erilainen kulttuuritausta, ja haluan tietää ajatuksistasi ja kulttuuristasi. Voisiko suvaitsevaisuus Emmauksen ihanteena tarkoittaa, ettemme vain kunnioita toistemme erilaisuutta, vaan suorastaan iloitsemme siitä ja näemme sen rikkautena? Miten yhteisönä antaisimme enemmän näkyvyyttä tälle rikkauksellemme ja ilolle siitä?

Suvaitsevaisuus on myös toistemme ja omien puutteiden hyväksymistä. Emmauksessa on hyvä olla, koska saan olla oma itseni lahjoineni ja puutteineni. Väitän suorastaan, että puutteemme ja vajavaisuutemme ovat myös Emmauksen rikkaus. Sinä tuot Emmaukseen jotakin, mitä minulla ei ole, minä taas osaan jotakin, mitä sinä et osaa. Näin tarvitsemme toisiamme ja yhteisö lujittuu.

Onko meillä sellaista erilaisuutta, josta on vaikea iloita? Onko yhteisön joskus asetettava rajoja, jotka loukkaavat suvaitsevaisuuden ihannetta? Onko suvaitsemattomuuskin suvaittava? Onko eroa ajatusten ja tekojen suvaitsemisella?

Miten suvaitsevaisuus ja solidaarisuus sopivat yhteen? Jos Emmauksessa asetumme köyhien ja vähimpien puolelle, eikö se tarkoita, ettemme suvaitse riistoa ja alistamista? Onko meillä sittenkin arvojen hierarkia? Mikä on siinä tapauksessa sellainen perusarvo, josta emme tingi ja josta muut arvot riippuvat? Solidaarisuus? Yhteisöllisyys?

Veräjämäessä 15.5.2008 Helka Ahava